

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือสมาชิกในเรื่องการเงิน ซึ่งหลักการดำเนินงานนั้นจะยึดหลักความยุติธรรม หลักการช่วยเหลือตัวเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยสมาชิกทุกคนเป็นเจ้าของสหกรณ์ในลักษณะของการถือหุ้น จึงมีความเสมอภาคในการดำเนินงาน และควบคุมสหกรณ์อย่างเท่าเทียมกัน และปัจจุบันนี้ภาครัฐได้เข้ามาส่งเสริมการออมทรัพย์มากขึ้นเพื่อให้ประชาชนรู้จักประหยัดและบริหารเงินให้มากที่สุด สหกรณ์ก็เป็นส่วนหนึ่งในการเสริมสร้างวินัยการออมเงินให้แก่สมาชิกโดยให้อัตราดอกเบี้ยและผลประโยชน์ที่คุ้มค่า

สหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด เป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ก่อตั้ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 มีกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและมีการบริหารงานที่เป็นเลิศจนได้รับการคัดเลือกให้เป็นสหกรณ์ดีเด่นแห่งชาติมีรางวัลเกียรติยศ คือ ได้โล่พระราชทานในฐานะสหกรณ์ออมทรัพย์ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2539 จึงได้รับความไว้วางใจจากสมาชิก ในการเลือกทำธุรกรรมทางการเงินกับสหกรณ์ ไม่ว่าจะเส้นทางด้านสินเชื่อและการลงทุน

ในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด นั้นจะใช้แหล่งเงินทุนของตัวเอง ซึ่งได้มาจาก เงินค่าหุ้น ทุนสำรอง และเงินฝากจากสมาชิกหรือหน่วยงานราชการใน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แล้วบริหารเงินทุนนั้นให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ออมทรัพย์ ให้มากที่สุดหรือการเก็บรักษาทุนไว้ในงานที่สำคัญ และประการสุดท้ายใช้เงินทุนไปโดยให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดจากแหล่งเงินทุนนั้น

สหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด ได้นำเงินทุนไปลงทุนในการให้บริการสินเชื่อแก่สมาชิกหรือสมาชิกสมทบ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ เงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉิน เงินกู้สามัญ และเงินกู้พิเศษ เงินทุนส่วนที่เหลือจากการให้สมาชิกหรือสมาชิกสมทบกู้ยืม คณะกรรมการดำเนินการจะพิจารณาให้สหกรณ์อื่นกู้ ซึ่งการให้เงินกู้ทุกประเภทย่อมมีความเสี่ยงจากการที่จะไม่ได้รับเงินคืนหรืออาจจะเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องในการดำเนินงานของสหกรณ์ และเงินทุนส่วนที่เหลือจากการให้บริการสินเชื่อนั้นจะนำไปลงทุนในประเภทอื่นๆ เช่น ซื้อตัวสัญญาใช้เงินของชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ซื้อพันธบัตรออมทรัพย์ของธนาคารต่างๆ และนำเงินไปฝากไว้กับธนาคาร โดยแบ่งออกเป็น การฝากเงินระยะสั้นซึ่งสามารถถอนเงินมาใช้ระหว่างงวดตามเงื่อนไขที่กำหนด และการฝากเงินระยะ

ยาวที่จะได้รับอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าแต่จะไม่ได้สิทธิในการถอนเงินมาใช้ระหว่างงวด เป็นต้น การลงทุนแต่ละประเภทนั้น จะพิจารณาจากผลตอบแทนที่เห็นว่าคุ้มค่าที่สุด ซึ่งการลงทุนประเภทนี้จะมีความเสี่ยงน้อยกว่าการลงทุนประเภทอื่น

รายได้ส่วนใหญ่ของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด จะเกิดจาก ดอกเบี้ยเงินให้สมาชิกผู้คิดเป็นร้อยละ 40.66 และสหกรณ์อื่นผู้ คิดเป็นร้อยละ 54.43 ของรายได้ทั้งหมด (สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด, 2549 : 23) อย่างไรก็ตามการมีแนวปฏิบัติที่ดีมีจะสามารถช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดหนี้ค้างชำระ อาจจะเริ่มตั้งแต่ ระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีประสิทธิภาพ การควบคุมภายใน และครอบคลุมไปถึงการวิเคราะห์เพื่ออนุมัติเงินกู้ให้สมาชิก

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาแนวทางปฏิบัติของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด เกี่ยวกับระบบงานด้านสินเชื่อและด้านการลงทุน เพื่อเป็นแนวปฏิบัติแก่สหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด และสหกรณ์อื่นที่สนใจ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติเกี่ยวกับระบบงานด้านสินเชื่อและการลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาถึงระบบงานด้านสินเชื่อและด้านการลงทุน ของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด จากการเข้าไปศึกษาการปฏิบัติงาน และการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น จะมีเนื้อหาครอบคลุมในเรื่องของ ทางเดินเอกสาร ทางเดินข้อมูล รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติในการให้สินเชื่อและการลงทุน โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุมภายในและระบบสารสนเทศทางการบัญชี

2. ขอบเขตประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ กรรมการเงินกู้ ผู้จัดการ หัวหน้างานสินเชื่อ เจ้าหน้าที่สินเชื่อ ตลอดจนเจ้าหน้าที่งานอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบงานด้านสินเชื่อและการลงทุนทั้งสำนักงานใหญ่และหน่วยบริการสวนดอก ของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด จำนวน 15 คน

วิธีการศึกษา

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primart Data) ข้อมูลที่ได้จะรวบรวมมาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตการณ์การทำงานจากเจ้าหน้าที่ต่างๆ เพื่อให้ทราบถึงวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับระบบงานด้านสินเชื่อและด้านการลงทุนจำนวน 15 คน ดังต่อไปนี้

1. กรรมการเงินกู้	6	คน
2. ผู้จัดการ	1	คน
3. รองผู้จัดการ	1	คน
4. สมุหบัญชี	1	คน
5. หัวหน้างานสินเชื่อ	1	คน
6. เจ้าหน้าที่นิติกร	1	คน
7. เจ้าหน้าที่สินเชื่อ	1	คน
8. เจ้าหน้าที่สินเชื่อ (หน่วยบริการสวนดอก)	1	คน
9. หัวหน้างานคอมพิวเตอร์	1	คน
10. เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์	1	คน
รวมทั้งหมด	15	คน

1.2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ทำการศึกษาค้นคว้าระบบงาน ของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด เอกสารการวิจัย พระราชบัญญัติสหกรณ์ หนังสือที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมภายใน หนังสือที่เกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศทางการบัญชี และหนังสือที่เกี่ยวข้องกับระบบงานด้านสินเชื่อและหนังสือที่เกี่ยวข้องกับระบบงานด้านการลงทุน

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยจะนำข้อมูลที่รวบรวมจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ และแหล่งทุติยภูมิ อันประกอบด้วย ลักษณะการดำเนินงาน และขั้นตอนการปฏิบัติงาน มาเปรียบเทียบกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวคิดสินเชื่อ แนวคิดการลงทุน ระบบสารสนเทศทางการบัญชี และการควบคุมภายใน รวมทั้งผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และอธิบายลักษณะต่างๆไปของข้อมูลที่ได้รวบรวมได้

3. สถานที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัยและรวบรวมข้อมูล

สหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด ทั้งสำนักงานใหญ่และหน่วยบริการสวนดอก และคณะบริหารธุรกิจของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ระยะเวลาในการศึกษา

เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2549 – เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2550

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบถึงแนวปฏิบัติเกี่ยวกับระบบงานด้านสินเชื่อและการลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด

นิยามศัพท์

แนวปฏิบัติ หมายถึง ขั้นตอนหรือกระบวนการในการดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นตามระเบียบแบบแผนที่ได้วางไว้

สหกรณ์ออมทรัพย์ หมายถึง สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือสมาชิกในการออมทรัพย์โดยสมาชิกแต่ละคนออมรายได้ฝากไว้กับสหกรณ์เป็นประจำและสม่ำเสมอในลักษณะของการถือหุ้น นอกจากนี้ หากสมาชิกประสบความเดือดร้อนเกี่ยวกับเรื่องการเงิน สหกรณ์ก็สามารถช่วยเหลือสมาชิกโดยการให้กู้ โดยไม่จำเป็นต้องกู้ยืมจากบุคคลอื่น ซึ่งจะต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราที่สูงสหกรณ์ออมทรัพย์จึงเป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในกลุ่มบุคคลที่มีเงินเดือนหรือรายได้ประจำและแน่นอน สหกรณ์ประเภทนี้มักจะปรากฏอยู่ในตัวเมืองโดยทั่วไปหรือแหล่งที่มีความเจริญ สมาชิกส่วนใหญ่มักเป็นผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีพอสมควรการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มักจะมีข้อจำกัดที่เกี่ยวกับสถานภาพในการประกอบอาชีพ สหกรณ์จึงมักตั้งอยู่ในกลุ่มบุคคลที่มีอาชีพเดียวกัน เช่น ข้าราชการครู ตำรวจ ทหาร เป็นต้น

สินเชื่อ หมายถึง ความเชื่อถือและไว้วางใจกันระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย ในการที่จะให้สินค้าหรือบริการหรือเงินจำนวนหนึ่งไปใช้ก่อน โดยมีสัญญากำหนดเงื่อนไข และเงื่อนไขการชำระคืนในอนาคต

การลงทุน หมายถึง หลักทรัพย์ตามประกาศของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติที่สหกรณ์ถือไว้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้รับประโยชน์ในรูปของรายได้ เช่น ดอกเบี้ยเงินปันผล หรือในรูปของประโยชน์อย่างอื่นที่สหกรณ์ได้รับ เช่น ประโยชน์ที่จะได้รับจากความสัมพันธ์ทางการค้า ทั้งนี้ อาจเป็นเงินลงทุนที่สหกรณ์ตั้งใจถือไว้ชั่วคราวและอาจจะขายเมื่อมีความต้องการเงินสดหรือตั้งใจถือไว้เป็นระยะเวลานานเพื่อให้ได้รับผลตอบแทนก็ได้ อย่างไรก็ตามเงินลงทุนไม่ให้นำมาวมถึงสินค้าคงเหลือที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ที่สหกรณ์ซื้อมาเพื่อขายหรือใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานของสหกรณ์